

# Korošec

Izhaja vsako prvo  
in tretjo soboto

v Kranju (tiska in izdaja tiskarna  
Iv. Pr. Lampreta v Kranju, od-  
govorni urednik Mirosl. Ambrožič)

Velja za celo leto 4 K in  
se plačuje naročnina in in-  
serati naprej. Vsi rokopisi,  
pisna in druga pošiljatve naj  
se pošiljajo na uredništvo  
in upravištvo „Korošca“ v  
Kranju. Rokopisi se ne vra-  
čajo. Za oglase se plačuje  
za enostopno petlet-vrsto za  
enkrat 12 v, za dvakrat 18 v,  
za trikrat 24 v, za večkrat  
po dogovoru.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Posamezne številke  
stanejo 10 vin.

Štev. 9.

V Celovcu, v soboto, dne 6. maja 1911.

Leto IV.

## Koroške razmere.

IX.

Vprašal se bode ta ali oni: kaj imajo sploh opraviti cilji svetovne nemške politike z bojem koroških Slovencev za obstanek svoje narodnosti? Stvar je čisto jasna. Nemčija se mora razprostrati od Balta do Adrije. Toda prej, nego pride do Adrije, morajo Slovenci napraviti prostor, se morajo umakniti, oziroma: se morajo ponemčiti! V prvi vrsti koroški Slovenci, kajti, čim Nemci prestopijo Karavanke, potem nimajo več daleč do Trsta. Tako je jasno, zakaj se dela od strani Nemcev tako mrzlično na ponemčevanje koroških Slovencev.

In ravno po teh omenjenih dogodkih so začeli Nemci bolj nestrpno delati in bolj se je torej poostiril. Poostiril se je pa še tembolj, ker so se začeli tudi Slovenci bolj resno upirati in se z večjo vnemo braniti. Nemcem je morala dati pomoč takoj tudi avstrijska vlada. Njeni organi so stopili v bojne vrste. Nemška ekspanzivnost se je začela pospeševati na vseh koncih in krajih. Na vsej črti so postali Nemci bolj agresivni, da čimprej pridejo do svojega cilja. Izmislili so si še nekaj novega. Nova sredstva, novi volkovi, oblečeni v ovčje kožo, so se pojavili. To so nemška takozvana obrambena društva. Tudi te volkove so poslali v boj proti Slovanom. Ustanovili so «Schulverein». To društvo naj podpira nemško šolstvo v «ogroženih» nemških krajih. Zaman pa se vprašujemo in popolnoma zaman iščemo na vsaj meji Nemcev, ki bi jim grozila kaka nevarnost. Problem je, najti tisto deželo, na katero opozarja napis na sūdmarskih užigaličnih skatljicah: «Das Brūdera im bedrohten Land». Ni nam možno iskati tistega «bedrohtes Land». Kaj si mislijo Nemci pri tem, ne vemo. «Schulverein» torej naj podpira in ustanavlja šole za ogrožene Nemce. Čudno, nepotrebno je to. Saj n. pr. na Koroškem ni niti enega Nemca, za katerega bi ne bilo v polni meri preskrbljeno

od vlade, oziroma od šolske oblasti v deželi za vzgojo v materinem jeziku. Či se nabajajo v šoli na deželi rami Slovenci in je med njimi le en Nемеc, ga mora učitelj poučevati v materinem jeziku. Tako zahteva ta za Nemce ustvarjeni zakon. Potemtakem je Schulverein čisto nepotreben. Društvo je tukaj samo za to, da na željo nemškutar-skih staršev in morda par železnih ali tovar-niških uradnikov v slovenskem kraju ustanavlja nemško šolo, kamor potem seveda vabi tudi slo-ven-ke otroke vse vasi ali okolice. Društvo pa ima še to nalogo, da podpira učitelje in podku-puje z denarjem starše slovenskih otrok. To je delo Schulvereina za «ogrožene» Nemce. Nešte-vilne podružnice, ki jih je tudi po slovenskem Koroškem vse polno, delajo jako marljivo. Porab-ljajo vsaki svečani čas. Pust, kres, takozvane «Sonnenwende» v poletju in pozimi so prazniki Schulvereina in Sūlmarka; prirejajo velike ljudske veselice z vsakovrstnimi zabavami in skupljajo ogromne dohodke za svoje «ogrožene» Nemce. Schulvereinu zve-to na strani stoji Sūlmarka; tudi ta ima podružnice kakor Schulverein in dela na isti način. Beracita obe društvi, kakor bi bili Nemci največji berači na svetu. Da, celo po slovenskih hišah se po agent h (kakor se je zgodilo pred kratkim) prosi milodarov za Velikonemčijo. Sūl-marka si je postavila nalogo, da krepí Nemce v gospodarskem oziru, kjer se nahajajo v narodni nevarnosti. Čudno je, da ne pomaga na noga raznim beračem, ki beračijo v nemškem jeziku po slovenskih hišah, storila bi pri tem gotovo blag namen in mhte bi jej tega ne mogel odrekati. Seveda tega ne more storiti, ker jej je poverjena stroga naloga: kupovati slovenska posestva in na-seljevati Nemce v slovenskih krajih. Vzglede imamo za to prav krasne: St. Ilj. Na Koroškem očitno še ne kupuje slovenskih posestev, ali dogaja se marsikaj, da je kupil kak Nемеc v slovenskem kraju lepo posestvo, in to gotovo s pomočjo Sūl-marke. Slučaj imamo za to v Zgornjih Ljubčah

pri Pliberku. Da Sūlmarka ne kupuje očitno ve-likih posestev, si lahko razjasnimo s tem, da so večji posestniki deloma itak nemčurji, deloma pa ima Sūlmarka upanje, da postanejo vsaj v dogled-nem času. Marljivo pa podpira Sūlmarka nem-skutar-ske obrtnike v slovenskih krajih. Na ta na-čin delujejo obrambna društva med koroškimi in tudi med drugimi Slovenci, ali kakor oni pravijo: za narodno varstvo od Slovencev zatiranih Nem-cev na Koroškem, Štajerskem in drugod! Takega zavijanja in take hinavščine, ki se kaže v ime-nih, namenih in delovanju teh nemških društev, so res zmožni le Nemci, ki stoje danes na višku svetovne omike. Da Nemci s svojimi obrambnimi društvi delujejo s tem namenom, da velikonemški orol čimprej raztegne krila od Stralsunda do Trsta, tega ni treba posebej povdarjati. Vsakemu Slo-vencu bi moralo biti jasno.

## Samohvala Slovenske Ljudske Stranke.

Tudi v «Miro» je objavil dr. Susteršič poziv na volilce, v kateremu hvali sebe in svojo stranko.

Na Koroškem je sicer jako mnogo Slovencev, ki se ne čutijo članom Slovenske Ljudske Stranke, kajti S. L. S. še dolgo ne pomeni slovenski narod. Mi trdimo celo, da je izven S. L. S. mnogo več prepričanib, vnetih in res narodnih Slovencev, kakor pa v S. L. S.

Na Koroškem je zasejal dr. Susteršič S. L. S. takrat, ko se mu dr. Brejc popolnoma podvrigel in ko je vstopil Grafenauer v njegov klub. Od t ga časa pravijo slovenski klerikalci, da spadajo volilci Grafenauerja k Susteršičevi stranki ali k S. L. S., kjer seveda same kranjski klerikalci nosijo zvonec. Res je sicer, da je dr. Brejc v družbi z drugo «Mirovo» gospodo popolnoma zlezal pred Susteršičem pod klop. Res pa je tudi, da so prej vsi ti gospodje na shodih in med seboj strašansko zmir-

## PODLISTEK.

Josip Prosek:

Mira.

Skoro dve leti ga nisem videl in ko je obstal pred menoj tisti večer ves preplašen in bled, sem se skoro prestrašil njegovega tujega pogleda...

«Kaj se je zgodilo, Fran, saj si —»

«Sem, sem,» me je prekinil, prijel pod pazduho in me potegnil seboj.

Zavila sva v najbližjo kavarno in ko je izpil tretje čašico, so se mu oči zasmejale, obraz pa je ostal še vedno tako plašen in bled.

«Izpovej se, lažje ti bo...»

Pogledal me je nekako nezaupno, nato pa iztegnil desnico po mizi in pričel z zamolklim glasom:

«Takrat, ko se je ločila najina pot, sem bil otrok, dasi sem se imel za izkušenega in pametnega, pa kaj — kdo ti prizna svojo slabost in kdo ti pritrđi, če mu poveš, da je v svoji modrosti velik bedak? Tako je, življenje samo pa je najboljši sodnik in vsakemu je usojena ura kovanja... Pa pustiva to — povem ti od početka do konca, kakor se je zgodilo.

Od nekdanj že sem bil omahljivec, nikdar trdne, odločne volje in kar sem pričel — je ostalo nekončano, kar sem sklenil — je ostalo pri sklepih, in naposled sem spoznal to grdo napako celo sam in sem sklenil nastopiti pot železne odločnosti.

Pa kako in čemu? ... Zaradi sebe bi se skoro ne izplačalo, moral bi nositi v duši nekaj višjega, nekaj tako mogočnega, da bi bila že misel na tisto veličast silna in polna hrepenenja do dela in še bogve česa... In tako sem se popolnoma ob pravem času zaljubil v žensko, ki je bila lepa, da me je omamila že misel na njene čudovite oči. In kako smešno se je to zgodilo. Natanko se spominjam, da je bil deževen dan, pust in dolgočasen in ob takih dneh sem se navadno potikal tam po šentpeterskem predmestju. In tam sem jo videl prvič. Gologlava je prihitela po ulici in izgnila v neki trgovini, a njen pogled mi je kanil v dušo, da sem obstal kakor vkovan v tlak. Takoj tisti trenotek sem čutil, da bi bil v rokah te ženske kakor igrača brez moči, pa kaj — ženske: saj je bila še napol otrok, samo v njenem pogledu ni bilo nič otročjega in tudi njena hoja je bila ponosna, a ne ošabna in izzivajoča. Vse je bilo naravno in kakor je bila vsa blažena in lepa, je živela v mojem sreču do tistega večera, ko sem jo zagledal drugič. To je bilo štirinajst dni pozneje. Vsak večer sem sicer hodil okrog tiste trgovine, kjer je bila — kakor sem izvedel pozneje — njena starejša sestra blagajničarka, a videl je nisem nikoli. Postajal sem ponoči pred razsvetljenimi okni — če se morda ne prikaže nenadoma kje izza zavese njen obraz, ker spoznal bi jo bil tudi v temi, a bilo je vse zaman. Tako sem se potročil tiste dni, da sem pil vsako noč do polnoči, kvar-

tal in se bratil s fikarji in peki po različnih bez-nicah — vse, le da bi jo pozabil! Pa čim globje sem se pogrezal v blato, tem jasneje so gorele pred menoj njene oči in me vabile v novo, svet-lejše življenje... Toliko hrepenenja je bilo tiste dni v moji duši, da skoro nisem več spoznal izmed tisočerih zvezd najjasnejše... izmed tisočerih ci-ljev najvišjega, do katerega sem želel in se na-potil, v resnici pa sem bil še manjši, še nezna-nejši po volji in odločnosti nego poprej... Človek, ki išče v ljubezni svojega velikega vstajenja, je od početka kakor pijan slepec: tipa, išče prave poti... v svoji sladki zmedenosti zagazi navadno v čisto nap-čno stran, šele, ko se pomiri prvi vihar, šele, ko se razmaknejo megle in je bogato obžarjena široka svetla cesta, pride ura mirnega potovanja... Tako je bilo z menoj: brez vsake prave misli, brez vsakega pravega vzroka sem sanjal in klet, upal in propadal, pač kakor človek, ki zagleda svojo srečo, katera pa se mu še tisti hip umakne, in sanja potema o njeni lepoti in kolne njeno izgubo, ne vedoč, da je bil tisti trenotek samo slepilo bolnim očem, komaj senca tiste velike sreče, ki jo nosi vsakdo v svoji duši sam, kdor je namreč dovolj močan, da ugodí vsakemu utripu svojega srca... Ali kaj, ko se vsega tega zaveš šele poz-neje, v tistem času pa so tvoji pojmi nejasni in zmedeni in to tembolj, čimvečja je lepota, ki si je zagledal, čimvišji je cilj, do katerega si se na-potil, ker dokazano je, da dosežeš vrhunec visoke

jali čez Suštersiča, da je pri volilni reformi izdal koroške Slovence in ravno tako je res, da tega koroški Slovenci Suštersiču in kranjskim klerikalcem ne bodo pozabili, kajti so koroškim Slovencev več škodovali, kakor koristili. Zato tudi večina koroških Slovencev še sedaj noče ničesar vedeti od kranjskih klerikalcev in S. L. S., čeravno je Grafenauer v Suštersičevem klubu.

On je zahteval od vlade, da ugonobi slovenske naprednjake na Kranjskem, posebne v Ljubljani; on je zahteval in dobil K 600.000 posojila za svoje kranjske klerikalne zadruge. On je dosegel tudi še druge stvari, toda vse samo za kranjske klerikalce in dopustil, da so celo na Kranjskem zato dobili Nemci novo veljavo v ljubljanskem občinskem odboru, pri sednji i. t. d. On torej ne samo, da nam ni desegal po svojem klubu kakih narodnih pravic, tudi denar, katerega je izposloval, šel je samo v žep kranjskih klerikalcev.

Zato pa mi koroški Slovenci nimamo nobene vzroke slavo peti tej kranjski klerikalni stranki, zato se tudi vedno bolj in bolj čuje glas, naj bo Grafenauer v dobrem razmerju z obema slovenskima kluboma, kajti sicer se zna zgoditi, da bo za Suštersičeve grehe moral trpeti Grafenauer.

## Kako si naj pomagamo?

Naša zemlja ne da posestniku gotove mesečne plače, kakor je imajo n. pr. uradniki in drugi uslužbenci. Dohodek je odvisen seveda v prvi vrsti od letine, v ravno toliki ali celo še veliko večji meri pa tudi od sposobnosti gospodarja. Imamo vse polno izgledov, da od dveh sosedov v enakem položaju eden gmetno dobro napreduje, medtem ko drugi nazaduje.

Vsak človek ima različne lastnosti. Dobre mu prinesejo srečo, slabe ga vedejo in pahnejo v bedo in nesrečo. Kar se tiče naš kmetov, bi bilo potrebno v sedanjih slabih časih, da bi imeli veliko dobrih in jako malo slabih lastnosti, navad in potrebščin.

Pred vsem bi moral vsak kmet imeti veselje in razuma do svojega poklica, stanu in gospodarskega napredka. Moral bi imeti trdno voljo, se predvsem povzeti do popolne neodvisnosti — samostojnosti — to je do blagostanja.

Delavnost, zmernost, štedljivost, ukažljivost, red, vestno izogibaje se vseh praznih in nepotrebnih potov, n. p. po sodnijah, sejmih in drugod prinese srečo in blagostanje družini celo v slabih letinah. Kjer tega ni, tam gospodarstvo tudi v najboljnjih letinah nazaduje.

Vsak, kdor čez leto več izda kakor zasluži ali v gospodarstvu pridobi, nazaduje gmetno. Da se ta primanjkljaj pokrije, posnema večina kmetov kratkomalo našo državno napravo — to je delajo n delajo leto za letom nove dolgeve. Kam to sčasoma privede, je že marsikateri izkusil. Kmet, ki tako dela, pokaže s tem, da je svoj poklic

gore mnogo prej z umerjenim korakom kot z vihravo naglico. Tako sem storil veliki greh, ker nisem tistikrat upošteval svoje omahljivosti in nedolžnosti, katere je bilo treba predvsem nadomestiti z odločno voljo — kajti jaz sem ostal kljub ljubezni, ki me je omamila, popolnoma ves, kakršen sem bil poprej in še mnogo slabši...

Tisti večer torej sem jo zagledal drugič. Sirokokrajni klobuk se je zazibal med množico, ki se je gnetla čez franciskanski most in dasi sem videl samo — kako se je zazibal njen klobuk, sem jo spoznal po hoji in sem hitel za njo. Pa ko sem se ji približal že na korak, sem zavil naglo na drugo stran in hotel izginiti v temno ulico. Kaj se je zgodilo tistikrat v meni, nisem vedel sam, čutil sem le, da mi vre kri nemirno po vseh žilah in da izpregovorim gotovo strašno neumnost, pa naj ji že rečem kakorkoli...

Takrat se je ozrla sem proti meni in njene oči so me pozdravile prijazno kakor prvič — tako udano in prijateljsko kot da je mislila name vseh štirinajstih dni, kot da je vedela za vsak moj korak v tem času, za vse hrepenenje in trpljenje... Zato nisem pomisljal, pristopil sem k njej kot k stari znanci in jo pozdravil.

Pogledala me je malce začudeno, nato se je ozrla naokrog, a ulica je bila prazna, samo Ljubljana je tekla tam na desni leno in mirno kot umazano olje.

izgubil, da je nezmožen. Ta recept torej ne velja za kmeta, kakor sploh za nikogar. Vsakoletnega primanjkljaja torej ne smemo pokriti z novimi dolgovi, ampak s tem, da zmanjšamo izdatke ali povzdignemo dohodke, ali še boljše oboje.

Kaj pa stane kmeta takole največ čez leto in dan? Gotovo delo. In to tudi tistega, kateri sam s svojimi domačini vsa dela opravi. Če ne bi delal doma, delal bi drugje in toliko in toliko zaslužil. Kakor hitro je kmet trdno prepričan, da ga delo največ stane, moral bi začeti razmisljati. Kako bi le uredil, da bi mi delo več neslo. Vsako družinče, vsak delavec stremi za tem, da bi s svojim delom, z manjšim trudom več zaslužil. Kmetu pa njegovo delo, oziroma obdelovanje zemlje čimdalje temmanj dobička nese, in zato nam gre slabo ali vsaj prav trda.

Zakaj nam pa naše delo vedno manj nese? Zato, ker obdelujemo veliko njiv, katere so tako slabe, tako revne na redilnih snoveh, da nam niti našega truda, našega dela ne poplačajo. Da bi nam dale še dobiček, plačale davek in obresti, kolikor na te njive odpade, o tem še govora ni.

## O ljudskem štetju.

Statistična centralna komisija izda v založbi knjigotrudnice Frid. Irgang v Brau obsiraje delo o ljudskem štetju, izvršenem 31. decembra. To delo izide v kratkem, vendar smo že danes v položaju, navesti poglavitne rezultate uradnega ljudskega štetja za nekatere slovenske pokrajine.

Administrativna razdelitev slovenskih pokrajin se je od l. 1869 le malo izpremenila. Na Kranjskem je od l. 1869 eno mesto z lastnim statutom (Ljubljana), Istra ima od leta 1880 eno mesto z lastnim statutom (Pulj), istotako Goriska (Gorico) in Koroška (Celovec). Na Štajerskem so bila do l. 1890 tri mesta z lastnim statutom, zdaj so od l. 1890 štiri. To je dokaz, da se večji kraji le jako počasi razvijajo v mesta, pač vsled pomanjkanja industrije.

Okrajnih glavarstev je: na Kranjskem 11 (od l. 1869), na Koroškem 7 (od l. 1869), na Štajerskem 22 (l. 1869 jih je bilo 18, l. 1880 jih je bilo 19, l. 1900 jih je bilo 20) na Goriskem 5 (prej 4), v Istri 6 (prej 7).

Sodnih okrajev je: na Kranjskem 31, (prej 30), na Koroškem 28, na Štajerskem 64, (l. 1880 in 1890 jih je bilo 65), na Goriskem 13, v Istri 16, v Trstu 1.

Občin je bilo: na Kranjskem 359, na Koroškem 259, na Štajerskem 1571, na Goriskem 146, v Istri 54, v Trstu 1.

Za prebivanje namenjenih poslopij se je naštelo: na Kranjskem 91 014 s 107.320 strankami, na Koroškem 54.749 s 80.597 strankami, na Štajerskem 210.160 s 302.156 strankami, v Trstu 11.958 s 47.691 strankami, na Goriskem 41.914 s 48.903 strankami, v Istri 68.594 s 76.119 strankami.

«Kakšne misli imate o meni, da me ustavljate v temni ulici? Še nikoli nisem doživela kaj takega.»

Oprostil sem se nakratke in postal naenkrat pogumen, naravnost razposajen. Govoril sem ji o vsem mogočem in ko je obstala pred hišnimi vrati, sem videl, da je njen obraz poln neke tihe nevolje in tudi, ko sem ji ponudil roko, se je za hip ebotavljala kot da premišljuje, bi mi li podala svojo desnico ali ne. Pa naposled je vendar iztegnila svojo drobno roko in se mi nasmehnila hladno in mrzlo...

«Ako sem vas razžalil, gospodična Mira,» sem se hotel oprostiti še enkrat, a ona je že odhitela po stopnicah navzgor in se ni niti ozrla.

Nekaj časa sem stal pred vrati, poln jeze in razočaranja, nato sem zavil po skruti ulici vuu na polje...

Naenkrat sem začutil v sebi silno praznoto, a vendar sem stiskal pesti in škrtal z zobmi, kajti — kakor hitro se je zgodilo in končalo vse, sem se vendar zavedal, da sem doživel nekaj, česar ne pozabim tako hitro. Zopet je ležala vsa bodočnost pred mano, pusta in dolgočasna, tiste oči, ki se sijale na mojo pot in me yabile v boljše, svetlejšo življenje, so zatonile in ugasnile za vedno in jaz sem ostal zopet sam, brez vsakega upanja in hrepenenja...

Počasi sem šel po mračni stezi in sam nisem vedel kam...

Število poslopij se je pomnožilo v zadnjih desetih letih na Kranjskem za 4·2%, na Koroškem za 7·3%, na Štajerskem za 4·4%, v Trstu za 20·4%, na Goriskem za 8·5%, v Istri za 11·9%.

Povprek stanuje v eni hiši: na Kranjskem 5·8 ljudi, na Koroškem 7·2, na Štajerskem 6·9, v Trstu 19·2, na Goriskem 6·2 v Istri 5·0.

Cela Cisilvanska je imela:

1869. l. . . . .	20,394.980	prebivalcev
1880. l. . . . .	22,144.244	"
1890. l. . . . .	23,895.413	"
1900. l. . . . .	26,150.708	"
1910. l. . . . .	28,567.898	"

Po slovenskih kronovinah je prebivalstvo razdeljeno naslednje:

Kranjska . . . . .	525.083
Koroška . . . . .	384.735
Štajerska . . . . .	1,441.604
Trst . . . . .	229.475
Goriska . . . . .	261.721
Istra . . . . .	403.261

V zadnjih desetih letih se je prebivalstvo pomnožilo: na Kranjskem za 3·3%, na Koroškem za 8·5%, na Štajerskem za 6·3%, v Trstu za 28·5%, na Goriskem za 12·4%, v Istri za 16·9%. Kranjska dežela je med vsemi kronovinami v državi najslabše napredovala glede pomnožitve prebivalstva. Tega je seveda krivo izseljevanje. Ljudje pač trumoma beže iz dežele, ki je na sebi revna, ki jo je pa klerikalna strahovlada izpremenila v pravi pekel.

## Dopisi.

Borovlje. Pravijo, da bomo pri nas imeli v kratkem velik polom ali konkurz. Po nesreči se to vsakemu pripeti in vsak je pomilovanja vreden, katerega nesreče spravijo v konkurz. Ko bo pa prišla enkrat naša «glava» v konkurz, ne bo nebenega v Borovljah, kateremu bi se smilila; potem bo šele videlo, koliko pravih prijateljev ima, in koliko takih, ki so prijatelji samo tako dolgo, dokler se ga bojimo. Da pa pojema njegova moč, pa morda že sam čuti, če že ni popolnoma izgubljen. Na njegovih hišah je intabuliranih skupaj 158 tisoč kron, to je presneto mnogo denarja, posebno, če so pomisli, da vse njegove hiše skupaj niso vredne več kakor pa kakih 120 tisoč kron; bržkone pa bi se morale še takega kupca dolgo iskati. Razen tega pa znašajo njegovi dolгови pri puškarski zadrugi okoli 40 tisoč kron. Pravijo, da se dosedaj drži samo še zaradi tega, ker ga podpira Südmarka. Kako dolgo ga bo Südmarka držala, se ne ve, samo to sedaj zastopimo, zakaj se po Borovljah tako agitira za Südmarko in Sulversein. Če celo pravim Nemcem je ta stvar postala preneumna. Ni še dolgo od tega, odkar je eden Nемец izstopil iz obeh društev in rekel, da to stori zaradi tega, ker noče za «glavo» plačevali. Nama je navsezadnje vseeno, če drug nabirajo in plačujejo. Saj se za pogovorce večkrat nabira, zakaj pa bi se za našo «glavo» ne. Samo to borovljskim puškarskem ni vseeno, da mu puškarska zadruga toliko kreditira, 40 tisoč kron to niso nobene mačkine solze, zakaj pa drugim puškarskem ne dajo toliko na puf. Če mu na pr. enkrat Kastner ali pa nemške šparkase ali pa Südmarka

Nad zapadom je plavala rdečkasta meglica s kovinsko svetlim robom, solnce je zdrknilo že globoko za azur in prve zvezde so pogledale na zemljo. Pomladanski večer je bil in meni je postalo težko, ko sem se spomnil svoje velike nemoci in neznanosti...

Ali bi ne bilo mogoče kljubovati tej svoji sladkosti?

Sedel sem v travi in se zagledal na nebo — v meni pa so vstajali megočni sklepi, odločna volja hoditi jasno zadržano pot, utopiti in pogaziti v delu vse... vse... še Miro, ki bo tako nekoč spoznala, kako lepe so bile moje misli... A takrat bo morda prepozno in to maščevanje bo tako sladko — sedaj pa slove vsemu dosedanjemu življenju in vsej omahljivosti in neodločnosti. Ako mi ni hotela podati ona svoje roke v oporo, bom vztrajal tudi brez nje in edina tovaršica in tolažba mi bo zavest, da sem premagal samega sebe.

Vesel in močan sem vstal in se napotil proti mestu, ki je sumelo v večernem vrvesju. Tako nekako svečano mi je bile pri srcu, kot da sem napravil bogve kakšno junaštvo in moje misli so bile že vse osredotočene v prvem izpitu, ki ga moram napraviti čimprej — saj je potekalo že četrto leto, kar sem napravil maturo.

Se tisto noč me je pozdravila jutranja zarja pri knjigah.



**Kaj je mož svoji ženi?** Če je lepa in mlada, kakor spomladansko jutro, a brez misli kakor zimska noč, tedaj jej je gospodar kakor tudi vsaki drugi svoji stvari. Ako je divna kot angel, a zlečna kakor vrab ali bogata kakor Krez, potem jej je suženj kakor vsak slabic visjemu in močnejšemu od sebe. Če je pametna kakor on, a je boljša od njega, tedaj jej je veren seprog in prijatelj. Orientalci so že po naravi gospodarji svojih žen, a jim vendar složije; prebivalci zahodnih dežel so po njej njih oboževalci, pravzaprav pa jih imajo v življenju za največje sužnje. Pri nas Slovanih so pa tudi že možki, ki niso svojim ženam niti gospodarji, niti sluge, pa tudi one niso njim sužnje, niti pokroviteljice; tu staja si mož in žena enakopravna: človek bodočnosti.

**Živi pokopani.** Lani v oktobru bi se moral vršiti v Milanu pogreb neke mlade žene. Krsta je bila že v hiši, došli so tudi pogrebci, soprog pa, ki je sedel poleg mrtvaškega odra jokajoč, jim je zabranil vstop v sobo. Pogrebci so majali z glavami in si kazali s prstom na čelo. Med tem pa je dozdevna mrtva žena odprla oči, živela je; naj bi se ne obotavljali pogrebci, pa bi bila mrtva pokopana. Teda niso se vsi slučajji tako srečno iztekli. Jeseni preteklo leto so odprli v Yungstowau v Ameriki grob nekega mladega dekleta, ki so jo pokopali pred par dnevi. Ko so dvignili pokrov krste, so spoznali, da je nesrečnica umrla komaj par minut prej, preden so jo izkopali. Prste je imela vse krvave in videlo se je, kako se je morala braniti v svojem obupu, da bi razbila pokrov krste. Eno se je tudi zgodilo s soprogo znanega rimskega športnika grofa Bennicelli. Po šestih mesecih so odprli grob. Žena si je v krsti v smrtnem strahu pulila lase, udje so bili vsi zviti, kakor da bi se trudili, dvigniti pokrov krste. Nek francoski pisatelj pa pripoveduje o groznem dogodku, ki se je zgodil v Baltimoru. Tri leta po pokopu je pustil neki soprog odpreti podzemeljsko grobnico, v kateri je bila krsta zazidana. Ko so vstopili v grobnico, je padel na tla ropotaje v obleko zavrit okostnjak. Bile so kosti žene, kateri se je posrečilo, razbiti pokrov krste in ki je potem hotela priklicati ljudi na pomoč s tem, da je z nekim lesom tolkla ob zid grobnice. Trpeti je morala gotovo dolge dneve, preden so ji posle vse moči in je je dohitela smrt.

**Nevestina podveza.** Med nižjimi sloji v Parizu je nekam čuden običaj, pravzaprav šala, ki je nihče ne zameri. Pri ženitovanjski gostiji ukrade namreč prvi ženinov drug mladi nevesti podvezo z nogavice. Navadno je nevesta tako pametna, da nič ne opazi. Drugača pa je bilo na gostiji, ko se je nedavno poročila gospodična Pommer, hči gostilničarja v pariškem predmestju. Gastovanje je bilo v gostilni in vsi so za pili čez mero, med njimi tudi ženin. Ko je tedaj opazil, da je za to določen mladenič izginil pod mizo, nakar se je kma u njegova mlada ženka prestrašeno stresla ter zakričala, se ženin ni mogel premagovati, nego je neusmiljeno osual »podvezinega tatu« s črevlji v obraz, da mu je nos prebil ter mu izbil oko, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Po moza pa je prišel policaj ter ga kljub pretresljivi prošnji mlade ženske odvedel v zapor. Žalostna prva noč v zakonu!



## Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim ušinkom, pripravoca  
**Prva borovska orožnotovarniška družba**  
**Peter Wernig**  
 družba z omejeno zavezo v Borovnjah, Koroško.  
 Ceniki brezplačno in poštne prosto.

## CROATIA zavarovalna družba v Zagrebu.

Ustanovljena leta 1884.

**Centrala:** v Zagrebu, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradiceve ulice.  
**Glavna zastopstva:** v Osjeku, Reki, Sarajevu, Novem Sadu in Ljubljani.  
**Podružnica:** v Trstu, Corso šte. 1. :: Telefon 25-94. ::

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: 1. Na življenje. a) Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti. b) zavarovanje dote, c) zavarovanje življenske rente; 2. Proti škodi po požaru. a) Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarnen) b) Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajalciškega blaga, gospodarskih strojev, blaga i. t. d.), c) zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena i. t. d.) 3. Zavarovanje steklenih šip.

Zadružno imetje v vseh delih je znašalo leta 1909 K 2.116 261.86  
 Od tega temeljna glavnica . . . . . 800.000—  
 Letni dohodek premije s pristojbinami . . . . . 1.117 856 03  
 Izplačane škode . . . . . 3 923.163 48

Sposobni posredevanci in akviziterji se sprejmejo pod jako ugodnimi pogoji.  
 Natančnejše informacije daje Podružnica „Croatie“ v Trstu, Corso šte. 1, I. nadstropje,  
 odnosno Glavno zastopstvo „Croatie“ v Ljubljani (Tvrška Kmet in Slivar).

## Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 5.000.000.

Rezervni zaklad K 500.000.

Denarne vloge obrestujemo po

**4 1/2 %**

od dne vloge do dneva vzdiga.

**Kolodvorska cesta št. 27.**

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitniške kavicje.  
**Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.**  
 Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovim po dnevnem kurzu.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8— za komad. 1 26—9

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

# Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji denarni zavod za nalaganje denarja na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse branilne vloge po 4 1/4 od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti pripiše dvakrat na leto h kapitalu in sicer 30. rožnika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje Mestna hranilnica sama, tako, da dobi vsak vložnik 4 K 25 vin. od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto.

Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjsko v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev potrjenih pravil mesto Radovljica z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, ki znaša sedaj čez 200.000 K.

Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge izmed vseh drugih denarnih zavodov na Gorenjskem. Zato nalagajo c. kr. okrajna sodišča in drugi c. kr. uradi vse vloge nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici.

Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroci naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama.

Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštne položnice, katere so vsakemu na razpolago.

## Posojila na zemljišča

dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 1/2, 19 1/2, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača zanje v 36 letih 648 K golih obrsti, ostane torej še vedno 300 K dolžan. Dolžnik Mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celj dobi še za 97 vln. manj.

Nadalje dovoljuje posojila tudi na menice in proti zastavi vrednostnih papirjev.

Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod na Gorenjskem.

Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglesi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajnega sodišča, kjer se uraduje vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne razen ob nedeljah in praznikih

## Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.